

Karıncaaslanı Avına Çıkmaya Hazır mısınız?

Şaka değil, oyun değil. Bu, gerçek bir av olacak. “Silah” olarak yanınıza büyüteç ve küçük bir kavanoz alın. Güneşten korunmak için şapka ve susayınca içmek için su almayı da unutmayın. Doğal olarak yurdumuzda aslan yaşamıyor. Bunun için Afrika’ya da gidemeyiz. Bizim arayacağımız, karıncaaslanı.



dışarı atarlar. Çukur kazma işi bittiğinde, yalnızca keskin çeneleri dışarıda kalacak biçimde çukurun dibine kendilerini gömerler ve avlarını beklemeye başlarlar.

Karıncaaslanı larvasının hazırladığı tuzak yuvarının yanından geçen karıncalar, çukurun kenarlarındaki kaygan kumlara bastıklarında, artık kurtulmaları olanaksızdır. Kaygan kumlar, çukurun dibine doğru yuvarlanırken, karınca da onlarla birlikte kaymaya başlar. Karınca, kurtulmak için daha hızlı hareket etmeye başlar. Bu çarpınışlar, kurtulmasını değil, tersine kumların daha çok kaymasını sağlar. Böylece karıncanın çukurun dibine düşmesi kolaylaşır. Kumların hareketini farkederek karıncaaslanı larvası, başını çıkarıp avını görür. Avının kaçmasını engellemek için kuvvetli çeneleriyle kum tanelerini avına doğru fırlatmaya başlar. Bu kum tanecikleri, avın sersemlemesine

İşte, bir karıncaaslanı larvası tuzağı. Larva içerde gizlenmiş avını bekliyor.

Karıncaaslanları, adlarını larva evresindeki ilginç beslenme davranışlarından alan böceklerdir. Karıncaaslanlarının sıcak ve ılıman bölgelere yayılmış 65 türü vardır. Bunların en tanınmış, Avrupa ve Kuzey Amerika’da yaşayan bayağı karıncaaslanıdır (*Myrmoleon formicarius*). Bu tür, bizim yurdumuzda da bulunur.

Karıncaaslanı larvaları, kumda ya da yumuşak toprakta, fazla derin olmayan, birkaç cm çapında ve derinliğinde koni biçimli çukurlar açarlar. Hem yuva hem de tuzak olarak kullandıkları bu çukurları açmak için, karınca gibi böceklerin bol olduğu yerleri seçerler. Çukuru karıncalarıyla kazarlar ve başlarını kürek gibi kullanarak kazdıkları toprağı





Karıncaaslanı larvasını elime alıp büyüteçle inceledim (üstte). Larvanın görünüşü (altta).

ve çukurun yamacındaki kumların daha çok kaymasına neden olur. Bu durumda karıncanın yem olması kaçınılmazdır. Karınca, dibe düşünce, larva büyük kısıkaçlarıyla avını kuma gömer. Öğle yemeği artık hazırdır. Çünkü, birçok böcek gibi, karıncaaslanları da gündüz avlanırlar.

Bütün karıncaaslanı türlerinin larvaları çukur açmaz. Örneğin bir tür, solucan gibi, toprak altında ilerler ve toprak içinde karşısına çıkan böcekleri yiyerek beslenir. Başka bir tür karıncaaslanının larvasıysa hiç toprak altına girmez. Taşların aralarına ve dökülmüş yaprakların altlarına saklanır. Önünden geçen avının üzerine atlayıp yakalar.

Karıncaaslanı larvası 1-3 yıl içinde yeterince beslenip büyüdüktan sonra, kum tanecikleri ve ipek salgısından oluşan bir koza hazırlar. Yaklaşık bir ay süren pupa evresi sonunda, toprak altındaki kozadan ergin karıncaaslanı olarak çıkar. Ergin karıncaaslanları, iki çift kanatlı ve ince gövdelidir. İyi uçamazlar. En irileri tropikal bölgelerde yaşarlar. Karıncaaslanlarının erginleri, kızböceğine benzeyen güzel hayvanlardır. Ergin karıncaaslanlarının ömrü çok kısa sürer. Çünkü, bu

dönemde beslenemezler; yalnızca larva evresinde beslenirler. Ergin halindeyken çiftleşerek yumurtlar ve ölürlər.

Karıncaaslanlarını İncelerken...

Karıncaaslanı larvalarını görmek istiyorsanız, öncelikle bir karınca yuvası aramanızda yarar var. Çünkü, yakınında larvaların hazırladığı tuzakları görebilirsiniz. Karıncaaslanı larvası, toprak rengi olduğundan, görmek için dikkatli bakmalısınız. Ben bu yazıyı yazmadan önce gözlem yaparken, karıncadan daha büyük böcek türlerinin bile, karıncaaslanı larvasına yem olduklarını gördüm. Üstelik larva, bir böcek yakaladıktan kısa süre sonra bir böcek daha tuzağına düşerse, onunla ilgilenmiyordu. Kendi türüne nasıl davranacağını merak ettim. Bu amaçla bir karıncaaslanı larvasını yuvasından çıkarıp başka bir larvanın yuvasına bıraktım. Yuvadaki karıncaaslanı larvası, diğerini yiyecek sanıp kuma gömdü. Sonra da ikisi birden dışarı çıktı. Biri kısıkaçlarıyla diğerini tutuyordu. Bir süre sonra da ayrıldılar. Her ikisi de başka yönlere gittiler ve kendilerine yeni yuvalar yapmaya başladılar. Gözlemlerime göre, karıncaaslanı larvaları, yaptıkları yuvalarda uzun süre kalmıyorlar. Yiyeyeğin bol olduğu bir yerde bile olsa yuva değiştiriyorlar. Bunun nedeni, belki de avlarının kalıntılarında kurtulmak istemeleri olsa gerek.

Ergin karıncaaslanlarının görünüşü, larvalarinkinden çok farklı.



Ceyda Alkan

Ahu Hetman İÖÖ/5. sınıf/Armutalan/Marmaris

Kaynaklar

*Temel Britannica Ansiklopedisi
Gelişim Hachette Ansiklopedisi
Büyük Larousse Ansiklopedisi
Meydan Larousse Ansiklopedisi*